

اظهارات همتی:

رشد سرمایه‌گذاری در دولت پزشکیان به شدت منفی شده است

رشد اقتصادی در دولت سیزدهم مثبت شد اما در دولت چهاردهم منفی شده است

درآمد سرانه واقعی مردم در سال اول دولت چهاردهم نسبت به دولت احمدی نژاد نصف شده است

رابطه مبادله درآمدی کشور در مقایسه با دولت احمدی نژاد به حدود یک ششم رسیده است

کاهش سرمایه‌گذاری ظرفیت رشد اقتصادی در سال‌های آینده را محدود می‌کند و باید از ادامه این روند جلوگیری شود.

جنگ، افزایش نااطمینانی، محدودیت‌های صادرات نفت، ناترازی انرژی و افزایش هزینه تأمین مالی از عوامل اثرگذار بر تصمیم بنگاه‌ها برای سرمایه‌گذاری است.

بخشی از کاهش قدرت خرید مردم ناشی از افزایش قیمت‌هاست، اما همه مسئله به تورم محدود نمی‌شود و بخش مهمی از کاهش رفاه، نتیجه افت درآمد واقعی سرانه است.

بانک مرکزی مسئول ایجاد شوک‌های خارجی مانند تحریم، جنگ یا کاهش درآمد‌های ارزی نیست، مسئولیت این نهاد جلوگیری از تبدیل این شوک‌ها به بی‌ثباتی و تورم ماندگار در اقتصاد است.

محدودیت‌ها در کنار افزایش تقاضای احتیاطی ارز و فشار بر حساب سرمایه، بر نرخ ارز و قیمت کالاها و قابل تجارت اثر گذاشته و زمینه‌ساز موج‌های تورمی شده است.

زمانی که مجموع مطالبات از ظرفیت واقعی اقتصاد فراتر برود و منابع پایداری برای تأمین آنها وجود نداشته باشد، فشارهای تورمی شکل می‌گیرد.

بانک مرکزی به تنهایی قادر به حل همه مشکلات اقتصاد ایران نیست و سیاست پولی نمی‌تواند جایگزین انضباط بودجه‌ای، اصلاح نظام انرژی، تسهیل تجارت و بهبود محیط سرمایه‌گذاری شود.

نه انکار مشکلات کمکی به اقتصاد ایران می‌کند و نه بزرگ‌نمایی آنها و تزریق ناامیدی. اعتماد زمانی شکل می‌گیرد که سیاست‌گذار واقعیت‌ها را صریح بیان کند، از وعده‌های غیرقابل تحقق بپرهیزد و در کنار محدودیت‌ها، مسیر اقدامات را نیز مشخص و پیگیری کند.

درآمد سرانه واقعی کشور بر اساس قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰، از حدود ۱۴۱ میلیون تومان در سال ۱۳۹۰ به حدود ۷۵ میلیون تومان در سال ۱۴۰۳ کاهش یافته که تقریباً معادل نصف شدن درآمد واقعی سرانه طی ۱۳ سال است و سطح آن به دهه ۱۳۷۰ بازگشته است.

معنای این ارقام آن است که درآمد واقعی ایجاد شده به طور متوسط به میزان قابل توجهی کاهش یافته و مسئله تنها افزایش قیمت‌ها نیست، بلکه منابع واقعی موجود به ازای هر نفر نیز کاهش پیدا کرده است.

محدودیت‌های خارجی، کسری بودجه، ناترازی انرژی، ضعف سرمایه‌گذاری و فشارهای اقتصادی همچنان بر اقتصاد کشور اثرگذار خواهند بود، اما بیان این واقعیت‌ها به معنای ناامیدی نیست و امید اقتصادی از شناخت درست مسائل، تصمیم‌گیری مسئولانه و ایجاد مسیرهای قابل اعتماد شکل می‌گیرد.

در سال‌های پس از تشدید تحریم‌ها، کاهش درآمد حقیقی صادرات و تضعیف رابطه مبادله، قدرت خرید خارجی اقتصاد ایران را محدود کرده و نسبت رابطه مبادله درآمدی کشور در مقایسه با سال ۱۳۹۰ به حدود یک ششم رسیده است.

رئیس بانک مرکزی دولت پزشکیان، روز گذشته طی سخنرانی در یک همایش، گزارش ناامیدکننده‌ای از شاخص‌های اقتصادی کشور در ۲ سال نخست دولت چهاردهم ارائه کرد

عبدالناصر همتی، رئیس بانک مرکزی دولت پزشکیان، روز گذشته طی سخنرانی در یک همایش، گزارش ناامیدکننده‌ای از شاخص‌های اقتصادی کشور در ۲ سال نخست دولت چهاردهم ارائه کرد. او در این سخنرانی بارها با ذکر وضعیت نامناسب شاخص‌های اقتصادی در دولت پزشکیان، تأکید داشت که هدفش از بیان این آمارهای منفی، بیان واقعیات است. او چند بار تأکید کرد که بانک مرکزی مسئول اکثر مشکلات اقتصادی نیست و تلاش کرد مسئولیت خود و بانک مرکزی را انکار کند. البته مشخص است که غرض اصلی همتی از بیان وضعیت نامناسب شاخص‌های اقتصادی که طبیعتاً مؤید عملکرد نامطلوب دولت پزشکیان است، انداختن همه تقصیرها بر گردن تحریم‌ها با هدف باز گذاشتن روزنه مذاکره با آمریکا به عنوان راهی است که جریان غرب‌زده همواره آن را تنها راه نجات ایران القا می‌کند. با نقض تمامی بندهای تفاهم اخیر پزشکیان با ترامپ از سوی آمریکا، اکنون جریان غرب‌زده برای تحمیل مذاکرات مجدد به نظام جمهوری اسلامی، به دنبال پمپاژ گسترده این گزاره است که همه مشکلات اقتصادی ناشی از تحریم‌ها است و حتماً باید با آمریکا به توافق برسیم. جالب آن که همتی با اعتراف اجباری به عملکرد مثبت دولت شهید رئیسی در شاخص‌هایی همچون رشد اقتصادی، رشد سرمایه‌گذاری، صادرات نفت، کنترل تورم و نقدینگی این حقیقت را بیان نکرد که چطور دولت شهید رئیسی در وضعیت تحریمی به آن نتایج اقتصادی رسید اما در دولت پزشکیان همه شاخص‌ها عقب‌گرد داشته است؟ به طور خلاصه مهمترین اعترافات همتی درباره عملکرد پزشکیان اینگونه بود: درآمد سرانه واقعی مردم در سال اول دولت چهاردهم نسبت به دولت احمدی نژاد نصف شده است. رشد اقتصادی در دولت سیزدهم مثبت شد اما در دولت چهاردهم منفی شده است. رشد سرمایه‌گذاری در دولت پزشکیان به شدت منفی شده است. رکورد رشد نقدینگی شکسته شد. رابطه مبادله درآمدی کشور در مقایسه با دولت احمدی نژاد به حدود یک ششم رسیده است. لازم به ذکر است همتی به نقش مؤثر خودش در ثبت رکورد بالاترین تورم تاریخ ایران در ۸۲ سال اخیر و کسب عنوان ضعیف‌ترین رئیس کل تاریخ بانک مرکزی در کنترل نرخ ارز، تورم و نقدینگی، اشاره‌ای نکرده است.

زنگ خطر برای ۵۰ میلیون دارنده سهام عدالت

هشدار نمایندگان مجلس درباره طرح ارزان‌فروشی سهام عدالت

در همین زمینه، روسای کمیسیون‌های اصل ۹۰، اقتصادی و اجتماعی مجلس به همراه رئیس فراکسیون نظارت بر سهام عدالت خواستار جلوگیری از هرگونه تصمیم شتاب‌زده درباره عرضه سهام عدالت و بازنگری در سازوکار آزادسازی این سهام شدند.

آطور که برخی نمایندگان مجلس افشا کرده‌اند عده‌ای در دولت پزشکیان طرحی در دست اقدام دارند که با اجرای آن، سهام عدالت مردم به قیمت ارزان توسط سرمایه‌داران بزرگ خریداری خواهد شد و در واقع قرار است یک مفت‌خری بزرگ رخ دهد تا سهام عدالت به قیمت مفت از دست مردم خارج شود.

سپاه: رادار اخطار اولیه و آشیانه پیپادهای MQ۹ آمریکا مورد اصابت قرار گرفت

روابط عمومی سپاه اعلام کرد: سامانه رادار اخطار اولیه دشمن آمریکایی، یک سوله تجهیزات و قطعات هوایی و یک آشیانه پیپادهای MQ۹ آمریکا مورد اصابت قرار گرفت.

به گزارش سپاه نیوز، اطلاعیه شماره ۳۲ عملیات نصر ۲ روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به شرح زیر است:

بسم قاصم الجبارین
وقالتوهو حتی لاتکون قتنه
مردم شریف کویت:

بخش هایی از سرزمین اسلامی شما سال ها است تحت اشغال نظامیان کافر آمریکایی است و از آن به عنوان پایگاهی برای کشتار مسلمانان ایران، عراق، افغانستان و فلسطین استفاده کرده می کنند.

۱۴۰ روز پیش، ارتش کودکش آمریکا با استفاده از همین پایگاه ها، جنگی را علیه ما شروع کرد که سراز آن کشتار ۱۶۸ کودک دانش آموز در مدرسه میناب و به شهادت رساندن برجسته ترین عالم دینی عصر حاضر امام خامنه ای شهید بود.

سرزمین کویت نباید محل امنی برای ارتش تروریستی باشد که در طی چند دهه اخیر لااقل به ده کشور اسلامی حمله کرده و میلیون ها مسلمان را کشته است، این ارتش برابر فتوای علمای همه مذاهب و فرق اسلامی متجاوز به سرزمین های مسلمانان و مهدور الدم است و تکلیف هر مسلمانی است که با هر وسیله ی ممکن آنها را از بین ببرد و سرزمین های مسلمانان را از لوٹ وجود آنها پاک کند. از شما انتظار داریم به این تکلیف دینی خود قیام کنید و عزت سرزمین های اسلامی را بدر گردانید.

نیروهای رزمنده شجاع ما در موج ۲۲ عملیات نصر ۲ با رمز مقدس یا (قیه رس) (سلام الله علیها، در پاسخ به تجاوزات مکرر آمریکایی ها به خاک ایران، طی حمله پیپادی یک سامانه رادار اخطار اولیه دشمن آمریکایی را به طور کامل منهدم کردند و همچنین در حمله دیگری یک سوله تجهیزات و قطعات هوایی و یک آشیانه پیپادهای MQ9 آمریکا در پایگاه علی السالم را مورد اصابت قرار داده و چند پیپاد را به آتش کشیدند.

از شما ملت کریم و شریف کویت انتظار داریم به تکلیف الهی خود قیام کنید و اجازه ندهید خاک کویت مبدا شرارت و کشتار مسلمانان باشد.
﴿إِنَّ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَ يَثْبِثْ أَقْدَامَكُمْ﴾

جنگ از نگاه رسانه‌های خارجی

■ **آمریکا برای جنگ گسترده‌تر با ایران آماده می‌شود**

واشنگتن پست با اشاره به کشته شدن شماری از نظامیان آمریکایی گزارش داد که پنتاگون در حال برنامه‌ریزی برای گسترش عملیات نظامی علیه ایران است.

■ **مشاور وزارت خارجه بوش: همه دیدند که آمریکا شکست‌پذیر است**

کارشناس ارشد غرب آسیا در اندیشکده مطالعات راهبردی و بین الملل (CSIS) اعتراف کرد که شکست آمریکا در برابر ایران به شدت باعث خوشحالی کشورهای شده که در طول تاریخ توسط آمریکا با تحت تأثیر سیاست های آن آسیب دیده یا تحقیر شده‌اند. او تأکید می‌کند تمام جهان متوجه شده که آمریکا قابل شکست دادن است. جان آلترمن، مدیر مطالعات غرب آسیا و شمال آفریقا در اندیشکده مطالعات راهبردی و بین الملل که در سال‌ها نخست‌اشغالگری آمریکا در عراق و افغانستان، به عنوان یکی از مهمترین مشاوران وزارت خارجه دولت بوش، خدمت می‌کرد، اعتراف کرد که آمریکا به‌رغم برتری نظامی و اقتصادی، در حمله به ایران شکستی آشکار را متحمل شد و اکنون تمام کشورهای جهان، به‌ویژه کشورهایی که به نوعی از آمریکا آسیب دیده‌اند، یقین دارند که می‌توان آمریکا را شکست داد و آن را در برابر اقدامات نامشروع و قانون‌گریزی، پاسخگو کرد.

■ **شبکه فطری: ایران هزینه‌های جنگ را برای آمریکا بالا می‌برد**

یک کارشناس سیاسی با حضور در شبکه خبری العربی قطر، درباره حملات جمهوری اسلامی ایران به پایگاه‌های آمریکایی در منطقه گفت که تهران بارها پیش از این جنگ به کشورهای عربی درباره میزبانی از این پایگاه‌ها هشدار داده بود. پایگاه‌های آمریکا در کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس، آماج حملات موشکی و پیپادی نیروهای مسلح کشورمان قرار گرفته و همین مسئله باعث فشار بر آمریکایی‌ها شده است.

■ **سناتور آمریکایی: جنگ با ایران یک فاجعه بوده‌است**

عضو کمیته اطلاعات سنای آمریکا روز یکشنبه تأکید کرد که هیچ تهدید قریب‌الوقوعی از سوی ایران وجود نداشته و عملکرد آمریکا هم در عرصه نظامی و هم در دیگر زمینه‌ها «فاجعه‌بار» بوده است.

مارک وارنر سناتور ایالت ویرجینیا و عضو ارشد دموکرات در کمیته اطلاعات سنای آمریکا در مصاحبه با ای‌بی‌سی نیوز تأکید کرد که آمریکا به اهداف خود در جنگ با ایران نرسیده است.

■ **نیشن: ترامپ نمی‌تواند بپذیرد که در جنگ ایران شکست خورده‌است**

یک رسانه آمریکایی گزارش کرد که جنگی پرهزینه و ویرانگر، تنها به این دلیل از سر گرفته‌می‌شود که یک خودشیفته هشتادساله، توانایی رویارویی با واقعیت شکست را ندارد.

نشریه آمریکایی نیشن در گزارشی با عنوان «ترامپ نمی‌تواند بپذیرد که در جنگ با ایران شکست خورده‌است»، نوشت جنگی پرهزینه و ویرانگر، تنها به این دلیل از سر گرفته‌می‌شود که یک خودشیفته هشتادساله توانایی رویارویی با واقعیت را ندارد.

■ **امریکا از خلیج فارس فرار می‌کند**

ویل شرابور، تحلیلگر ژئوپلیتیک و نظامی گفت: آمریکا با ذم بین پاهایش از خلیج فارس فرار می‌کند. ایران از این جنگ به‌عنوان قدرت برتر غرب آسیا بیرون خواهد آمد.

زنگ خطر برای ۵۰ میلیون دارنده سهام عدالت

هشدار نمایندگان مجلس درباره طرح ارزان‌فروشی سهام عدالت در دولت پزشکیان

گزارش

آطور که برخی نمایندگان مجلس افشا کرده‌اند عدای در دولت پزشکیان طرحی در دست اقدام دارند که با اجرای آن، سهام عدالت مردم به قیمت ارزان توسط سرمایه‌داران بزرگ خریداری خواهد شد و درواقع قرار است یک مفت‌خری بزرگ رخ دهد تا سهام عدالت به قیمت مفت از دست مردم خارج شود.

در همین زمینه، روسای کمیسیون‌های اصل ۹۰، اقتصادی و اجتماعی مجلس به همراه رئیس فراکسیون نظارت بر سهام عدالت خواستار جلوگیری از هرگونه تصمیم شتاب‌زده در باره عرضه سهام عدالت و بازنگری در سازوکار آزادسازی این سهام شدند. روسای کمیسیون‌های اصل ۹۰، اقتصادی و اجتماعی مجلس شورای اسلامی به همراه رئیس فراکسیون نظارت بر سهام عدالت، در نامه‌ای خطاب به محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس شورای اسلامی، نسبت به تبعات عرضه سهام عدالت در بورس هشدار داده و خواستار ورود مجلس به این موضوع شدند.

در این نامه با اشاره به تجربه اجرای آزادسازی سهام عدالت در دولت حسن روحانی آمده که عرضه این سهام در شرایطی انجام شد که بازار سرمایه با نوسانات جدی مواجه بود و بخش قابل توجهی از سهامداران متضرر شدند. نویسندگان نامه معتقدند تکرار این تجربه می‌تواند به تضییع حقوق میلیون‌ها دارنده سهام عدالت منجر شود. در این نامه تأکید شده که براساس مصوبه اخیر شورای عالی بورس، امکان فروش سهام عدالت از طریق بورس در حال بررسی است؛ موضوعی که به اعتقاد امضاکنندگان، در صورت اجرا بدون فراهم شدن زیرساخت‌های لازم، می‌تواند با سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، حفظ حقوق سهامداران و اهداف اولیه سهام عدالت مغایرت داشته باشد.

امضاکنندگان همچنین با اشاره به اینکه تصمیمات مرتبط با سهام عدالت آثار اقتصادی و اجتماعی گسترده‌ای بر میلیون‌ها خانوار دارد، از رئیس مجلس خواسته‌اند با استفاده از ظرفیت‌های نظارتی مجلس، از اتخاذ تصمیمات شتاب‌زده جلوگیری شود.

در بخش دیگری از این نامه، پیشنهاد شده پیش از هرگونه تصمیم درباره آزادسازی با عرضه سهام عدالت، کارگروهی تخصصی با حضور

نمایندگان مجلس، دولت، سازمان بورس و کارشناسان این حوزه تشکیل شود تا اببعاد مختلف این موضوع بررسی و راهکارهای لازم برای صیانت از حقوق سهامداران تدوین شود.

روسای کمیسیون‌های اصل ۹۰، اقتصادی و اجتماعی مجلس و رئیس فراکسیون نظارت بر سهام عدالت در پایان این نامه، بر ضرورت اتخاذ تصمیمات کارشناسی و پرهیز از اقداماتی که می‌تواند اعتماد عمومی به بازار سرمایه را تحت تأثیر قرار دهد، تأکید کرده‌اند.

تصمیم‌گیری درباره سهام عدالت نباید به زبان ۴۹ میلیون سهامدار باشد
نایب رئیس مجلس شورای اسلامی با اشاره به نشست مشترک وزیر امور اقتصادی و دارایی، رؤسای کمیسیون‌های تخصصی مجلس و فراکسیون سهام عدالت، گفت: مقرر شد حداکثر ظرف یک هفته آینده، جلسه دیگری تشکیل و همه ابعاد این موضوع به صورت شفاف بررسی شود. وی با بیان اینکه مصوبات شورای عالی بورس باید به هیات تطبیق مصوبات مجلس شورای اسلامی ارائه شود، گفت: باید مشخص شود در صورت بازگشایی نماد سهام عدالت در بورس، چه تصمیمی برای حفظ منافع مردم وجود دارد و این اقدام چه آورده‌ای برای ۴۹ میلیون دارنده سهام عدالت خواهد داشت. نایب رئیس مجلس خاطرنشان کرد: دولت به‌ویژه وزیر امور اقتصادی و دارایی و مدیرعامل بورس هم نمایندگان مجلس، دغدغه صیانت از سهام مردم را دارند. این سهام با دستور مستقیم و موافقت رهبر شیده و در پاسخ به درخواست رئیس دولت وقت واگذار شده و امروز وظیفه همه ما صیانت از این میراث ارزشمند است؛ به گونه‌ای که هم منافع مردم حفظ شود و هم اقتصاد کشور از ظرفیت آن بهره‌مند شود.

نیکزاد در پایان تأکید کرد: جلسه بسیار خوبی برگزار شد و مردم عزیز ۴۹ میلیون نفر از سهام عدالت برخوردار شدند. این سهام به گونه‌ای بود که از محل سود آن، اصل سهام در مدت معین پرداخت می‌شد و سپس سهام در اختیار این ۴۹ میلیون نفر قرار می‌گرفت تا از منافع آن استفاده کنند.

وی افزود: از این تعداد، ۳۰ میلیون نفر به صورت غیرمستقیم و ۱۹ میلیون نفر به صورت مستقیم سهامدار هستند. در بخش غیرمستقیم نیز در استان‌های کشور، تعاونی‌ها و شرکت‌های مربوط به سهام

عدالت تشکیل شده است.

نایب رئیس مجلس ادامه داد: در حال حاضر میان بورس و فراکسیون سهام عدالت مجلس شورای اسلامی اختلاف نظر وجود دارد. بورس معتقد است باید نماد سهام عدالت را باز کرده و آن را در بورس عرضه کند، اما نمایندگان عضو فراکسیون سهام عدالت این دیدگاه را ندارند و دغدغه صیانت از منافع مردم را مطرح می‌کنند.

نیکزاد تصریح کرد: این هفته جلسه‌ای با حضور رؤسای کمیسیون‌های اقتصادی، اجتماعی، ویژه حمایت از تولید و اصل نود مجلس، اعضای فراکسیون سهام عدالت، وزیر امور اقتصادی و دارایی و معاونت قوانین مجلس برگزار شد. در این نشست مقرر شد حداکثر ظرف یک هفته آینده، جلسه دیگری تشکیل و همه ابعاد این موضوع به صورت شفاف بررسی شود.

وی با بیان اینکه مصوبات شورای عالی بورس باید به هیات تطبیق مصوبات مجلس شورای اسلامی ارائه شود، گفت: باید مشخص شود در صورت بازگشایی نماد سهام عدالت در بورس، چه تصمیمی برای حفظ منافع مردم وجود دارد و این اقدام چه آورده‌ای برای ۴۹ میلیون دارنده سهام عدالت خواهد داشت.

نایب رئیس مجلس خاطرنشان کرد: دولت به‌ویژه وزیر امور اقتصادی و دارایی و مدیرعامل بورس هم نمایندگان مجلس، دغدغه صیانت از سهام مردم را دارند. این سهام با دستور مستقیم و موافقت رهبر شیده و در پاسخ به درخواست رئیس دولت وقت واگذار شده و امروز وظیفه همه ما صیانت از این میراث ارزشمند است؛ به گونه‌ای که هم منافع مردم حفظ شود و هم اقتصاد کشور از ظرفیت آن بهره‌مند شود.

نیکزاد در پایان تأکید کرد: جلسه بسیار خوبی برگزار شد و مردم عزیز ۴۹ میلیون نفر از سهام عدالت برخوردار شدند. این سهام به گونه‌ای بود که از محل سود آن، اصل سهام در مدت معین پرداخت می‌شد و سپس سهام در اختیار این ۴۹ میلیون نفر قرار می‌گرفت تا از منافع آن استفاده کنند.

وی افزود: از این تعداد، ۳۰ میلیون نفر به صورت غیرمستقیم و ۱۹ میلیون نفر به صورت مستقیم سهامدار هستند. در بخش غیرمستقیم نیز در استان‌های کشور، تعاونی‌ها و شرکت‌های مربوط به سهام

عدالت تشکیل شده است.

نایب رئیس مجلس ادامه داد: در حال حاضر میان بورس و فراکسیون سهام عدالت مجلس شورای اسلامی اختلاف نظر وجود دارد. بورس معتقد است باید نماد سهام عدالت را باز کرده و آن را در بورس عرضه کند، اما نمایندگان عضو فراکسیون سهام عدالت این دیدگاه را ندارند و دغدغه صیانت از منافع مردم را مطرح می‌کنند.

مداخله دولت در مدیریت سهام عدالت باید کاهش یابد

رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس از تشکیل کمیته‌ای ویژه برای بررسی اختلاف نظرها در حوزه سهام عدالت خبر داد و تأکید کرد: اعتقاد ما بر این

است که مداخله دولت در مدیریت سهام عدالت باید کاهش یابد و حتی به حداقل برسد. فلسفه واگذاری سهام عدالت بر اساس سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، واگذاری مالکیت به مردم بوده است و مردم باید خود درباره سهامشان تصمیم بگیرند. علی بابایی کارنامی، رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی، در گفت‌وگو با خانه ملت، در تشریح نشست بررسی وضعیت سهام عدالت با حضور نایب رئیس مجلس، روسای کمیسیون‌های ویژه حمایت از تولید، اجتماعی، اصل نودم قانون اساسی، رئیس و اعضای فراکسیون سهام عدالت، وزیر امور اقتصادی و دارایی و معاونین وی و همچنین رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار، گفت: این نشست با هدف پیگیری مطالبات سهامداران عدالت برگزار شد؛ سهامدارانی که بیش از ۳۰ میلیون نفر از آنان در قالب تعاونی‌های سهام عدالت سازماندهی شده‌اند.

وی افزود: از روزی که سهام عدالت تصویب و اجرایی شد، همواره درباره نحوه اداره آن اختلاف نظر وجود داشته است و حتی در مجلس نیز دو نگاه متفاوت نسبت به این موضوع وجود دارد. کمیسیون اجتماعی نیز با توجه به مأموریت خود در حوزه عدالت اجتماعی، این موضوع را با حساسیت دنبال می‌کند.

رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس ادامه داد: در این نشست مقرر شد کمیته‌ای با حضور رؤسای کمیسیون‌های اجتماعی، اقتصادی، ویژه حمایت از تولید و اصل ۹۰ مجلس و همچنین وزیر امور اقتصادی و دارایی تشکیل شود تا مصوبات شورای عالی بورس، سیاست‌های کلی نظام و به‌ویژه سیاست‌های ابلاغی رهبر شهید انقلاب در حوزه سهام عدالت، با محوریت حفظ منافع سهامداران و نقش تعاونی‌ها مورد بررسی قرار گیرد.

بابایی کارنامی تصریح کرد: اعتقاد ما بر این است که مداخله دولت در مدیریت سهام عدالت باید کاهش یابد و حتی به حداقل برسد. فلسفه واگذاری سهام عدالت بر اساس سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، واگذاری مالکیت به مردم بوده است و مردم باید خود درباره سهامشان تصمیم بگیرند. این موضوع علاوه بر تقویت فرهنگ سهامداری، موجب تحقق عدالت، مشارکت مردم در اقتصاد و تقویت بنگاه‌داری مردمی خواهد شد.

وی با اشاره به برنامه زمان‌بندی این کمیته گفت: جلسات این کمیته از همین هفته آغاز خواهد شد و حداکثر ظرف یک ماه، جمع‌بندی نهایی انجام می‌شود. اگر در این مسیر اختلاف‌نظری باقی بماند، با بهره‌گیری از رهنمودها و استفسار به از رهبر معظم انقلاب و ظرفیت‌های قانونی مجلس، تصمیم‌هایی اتخاذ خواهد شد. آنچه برای مجلس اهمیت دارد، تحقق عدالت، حفظ حقوق سهامداران خرد، به‌ویژه دهک‌های پایین جامعه، روستاییان و عشایر و همچنین عدم مداخله دولت در این حوزه است.

رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس در پاسخ به سوآلی درباره جاماندگان سهام عدالت نیز اظهار کرد: تعیین تکلیف جاماندگان نیز از موضوعات مهم است. مجلس در قوانین بودجه سنوات گذشته، دولت را مکلف کرده بود بیش از ۲ میلیون نفر از جاماندگان را تعیین تکلیف کند، اما این موضوع تاکنون به طور کامل اجرا نشده است. امیدواریم با پیگیری‌های انجام شده، این افراد نیز از سهام عدالت برخوردار شوند تا عدالت در این حوزه به طور کامل تحقق شود.

بابایی کارنامی درباره اظهارات اخیر وزیر امور اقتصادی و دارایی مبنی بر آزادسازی سهام عدالت نیز گفت: اصل آزادسازی سهام عدالت مورد مطالبه همه است، اما آزادسازی شروط لازم و کافی دارد. این شروط شامل رعایت سیاست‌های کلی اصل ۴۴، مصوبات مجلس، دغدغه‌های نمایندگان و مطالبات خود سهامداران و تعاونی‌های سهام عدالت است. اگر این الزامات رعایت شود، مجلس مخالفی ندارد. اما اینکه ابتدا آزادسازی انجام شود و سپس درباره پیامدهای آن تصمیم‌گیری شود، مورد قبول مجلس نیست.

وی در پایان تأکید کرد: مجلس با این نوع نگاه مخالف است و اگر در این مسیر حقوق سهامداران نادیده گرفته شود، از همه ابزارهای نظارتی خود استفاده خواهد کرد. این نشست نیز در راستای اعمال نظارت کامل مجلس برگزار شد و امیدواریم با ادامه این جلسات، حقوق همه سهامداران، حتی کسانی که در دورافتاده‌ترین روستاهای کشور زندگی می‌کنند، استیفا شود و فرهنگ سهامداری با محوریت تعاونی‌ها در سراسر کشور تقویت شود.

دو نفتکش که قصد تردد در مسیر ناوین تنگه هرمز را داشتند منفجر شدند

روابط عمومی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی اعلام کرد: دوفروند نفتکش متخلف که به تحریک و اجبار ارتش کودک‌کش آمریکا قصد ورود و خروج از مسیر ناوین و حادثه‌ساز جنوب تنگه هرمز را داشتند منفجر شده‌و از حرکت باز ماندند. اینجاسرزمین ماست ودخالت ارتش تروریستی آمریکا از هزاران کیلومتر آن طرف‌تر هیچ وجهان قانونی ندارد وبا قاطعیت بان برخورد خواهد شد

تا زمانی که شرارت‌های آمریکا در منطقه ادامه یابد این معبر برای عبور کودشیمیایی وحتی یک قطره نفت و گاز امنیت ندارد. ارتش متجاوز، آماده عملیات تنبیه ما به خاطر این خلف غیرقانونی باشد. وما النصر الا من عند الله العزیز الحکیم

إِنْ نَكْثُوْا اٰیٰمَانَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَ طَعَفُوْا فِیْ دِیْنِهِمْ فَطٰقٰتِلُوْا اٰیْمَةً الْکُفْرِ لَئِنْهُمْ لَا اٰیْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ یَنْتَهُوْنَ

ملت قهرمان و به‌پا خاسته ایران اسلامی؛

دوفروند نفتکش متخلف که به تحریک و اجبار ارتش کودک‌کش آمریکا قصد ورود و خروج از مسیر ناوین و حادثه‌ساز جنوب تنگه هرمز را داشتند منفجر شده‌و از حرکت باز ماندند. اینجاسرزمین ماست ودخالت ارتش تروریستی آمریکا از هزاران کیلومتر آن طرف‌تر هیچ وجهان قانونی ندارد وبا قاطعیت بان برخورد خواهد شد

تا زمانی که شرارت‌های آمریکا در منطقه ادامه یابد این معبر برای عبور کودشیمیایی وحتی یک قطره نفت و گاز امنیت ندارد. ارتش متجاوز، آماده عملیات تنبیه ما به خاطر این خلف غیرقانونی باشد.

خدادادی کشور را در ردیف ۱۰ کشور برتر جهان که دارای معادن غنی استراتژیک هستند، قرار داده است.

باین داشته‌ها و ظرفیت‌های داخلی، بسیاری از راه‌های خودنمایی و خودکفایی در تولید محصولات متنوع کشاورزی و صنعتی را طی چند دهه گذشته شروع شده و امروز با سرعت بیشتر ادامه دارد، راه را برای استقرار اقتصاد مقاومتی با مشخصات و تعاریفی که از آن بیان شد، زودتر از حد انتظار محقق خواهد نمود. البته اقتصاد کشور به یک سری اصلاحات ساختاری نیاز دارد که به عنوان برنامه‌های اصلاحی پیش‌نیاز برای تحقق کامل اقتصاد مقاومتی و ساختار اقتصادی کشور از آن یاد می‌شود، باید انجام شود. در ادامه این یادداشت به آن اشاره خواهد شد.

از طرف دیگر قرار گرفتن کشور در چهاره‌ای تجارت جهانی و ترانزیت سهل کالاهای کشورها از طریق راه‌های ارضیاطی غرب به شرق و شمال و جنوب برای تجارت کشورهای دنیا، موقعیت استثنایی برای ایران ایجاد کرده است. سبب تحرک اقتصادی بیشتر و رشد و پیشرفت سریع اقتصاد کشور را فراهم کرده است.

پیش‌نیازهای تحقق اقتصاد مقاومتی

همان‌طور که اشاره شد برای تحقق اقتصاد مقاومتی اقتصاد کشور ضمن تأمین پیش‌نیازها، باید گام‌های سنجیده برای اصلاحات اقتصادی و رفع برخی از معضلات اقتصادی که مانع از جذب سرمایه‌گذاری‌ها در تولید می‌شود یا تدبیر دولتمردان آشنا به اصلاحات ساختاری در وهله اول برداشته شود. همچنین برای رفع معضلاتی مانند بالا بودن نرخ تورم، کاهش مداوم ارزش پول ملی، نوسان نرخ ارز، رشد اندک سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی در تولید، رشد اقتصادی اندک، میل بخش خصوصی به واردات و صادرات و تکیه به اقتصاد تجارت‌محور، معضل پرداخت یارانه‌های نقدی، افزایش مداوم هزینه‌های دولت، حجم بزرگ اندازه دولت، اصلاح نظام مالیاتی، اصلاح نظام بانکی متکی بر تجارت و بنگاه‌داری در برنامه‌های کوتاه‌و متوسط مدت حداکثر در یک برنامه ۵ساله و تغییر بنیادی اتکا به اقتصاد نفتی به اقتصاد متکی به تولیدات غیرنفتی و افزایش درآمدهای دولت یا مولدسازی دارایی‌ها و بالا بردن سهم مالیات درآمدهای دولت بر اساس معیارها و شاخص‌های جهانی و سهم وصول درآمدهای مالیاتی در تولید ناخالص ملی، باید اصلاح ساختاری به فوریت در اقتصاد کشور صورت گیرد و رفق و وفق امور کشور تحت یک تک روال و استاندارد قابل قبول اداره شود.

استقرار برنامه‌های اقتصاد همراه انجام اصلاحات ساختاری مقاومتی به:

برای تحقق اقتصاد مقاومتی، سیاست‌های اقتصادی، ارزی، مالی، پولی، تولیدی، مبادلات تجاری و اداری و تکنیکالی دولت به یک سری اصلاحات بنیادین نیاز دارد که به اختصار به آنها اشاره می‌شود:

۱. تغییر ساختاری اقتصادی صرفاً تجارت‌محور به اقتصاد تولیدمحور باید با ایجاد انگیزه‌های جذب سرمایه خرد و کلان مردم به سرمایه‌گذاری در بخش تولید اعم از کشاورزی و صنعتی با در اختیار گذاشتن بخشی از نیازهای مالی بخش خصوصی برای تأمین سرمایه ثابت و سرمایه به گردش سرمایه‌گذاران با کمک‌های مالی دولت یا وام‌های کم‌بهره البته با نظارت برنامه‌ریزی دقیق و ادبی مرحله‌ای به واحدهای تولیدی بر اساس پیشرفت فیزیکی طرح‌های تولیدی در دست اجرا.

۲. کاهش اندازه دولت با ادغام، انحلال دستگاه موازی و زائد و جایگزین‌سازی سازمان‌های دولتی با افزایش راندمان و بهره‌وری.
۳. کاهش هزینه‌های دولت با انجام اصلاحات سازمانی و تنظیم بودجه عملیاتی بر اساس عملکرد و کارایی و اثربخشی سازمان‌ها و خدتمگرو به مردم.

۴. ترویج مشارکت مردمی و اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی با در نظر گرفتن اصلاحات قانونی انجام شده به منظور تشویق و ایجاد انگیزه در فعالیت‌های بخش خصوصی واقعی.

۵. ترویج فرهنگ تلاش و خودباوری در اقشار جامعه و آحاد مردم در خصوص ارتقا فرهنگ کار در منزل و بیرون به منظور افزایش درآمد سرانه و افزایش تولید ناخالص ملی.

۶. حمایت جدی از تولیدات داخلی اعم از کشاورزی، صنعتی و دامی با در اختیار قرار دادن تسهیلات مالی و حمایت‌های تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای.

۷. داشتن برنامه‌های راهبردی برای تقویت اقتصاد ملی از طریق توسعه فناوری‌ها، توسعه و گسترش دانش بنیان‌ها با افزایش سهم دانش در تولیدات، تولید علم و توسعه تحقیق و پژوهش بین ارتباط دانشگاه و صنعت.

۸. حمایت از تولیدات بخش کشاورزی و دامی کشور به عنوان اصلی‌ترین بخش فعالیت‌های مردمی در عرصه تولید.
۹. تمرکز بر صادرات فرهنگ کار در منزل و تولیدات علمی و داخلی.
۱۰. نهادسازی برای حمایت از کار و تلاش و تولیدات ملی با استفاده از داشته‌ها و ظرفیت‌های داخلی.

۱۱. ترک فعل مذبوم واردات محوری با ترویج صادرات محوری از طریق رقابتی کردن محصولات داخلی از نظر قیمت و کیفیت در برابر تولیدات مشابه خارجی.

۱۲. اجتناب از اقتصاد تجارت‌محور و روی آوردن به اقتصاد تولیدمحور.
۱۳. تقویت بنیان‌های وحدت ملی، پرهیز از دامن زدن به اختلافات قومی، فرهنگی و نژادی و مذهبیی.

۱۴. تهییج احساسات ملی و تقویت حس وطن پرستی در سایه و محور مردم‌سالاری دینی، تقویت مشترکات بر اساس وحدت‌آفرین در شعارهای دینی و ملی، ایجاد حسن همیاری و کمک‌رسانی به یکدیگر در سایه اتحاد

ملی و مذهبی.
۱۵. رفع موانع تولید با تسکین به قوانین مترقی قابل دسترسی،

سهل کردن مجوزهای کسب‌وکار با به‌کارگیری از قوانین پنجره واحد صدور مجوز بدون نادیده کوچک‌ترین اعضای دستگاه‌های متولی و در صورت تأخیر و تردد در صدور مجوزها، صدور خودکار آن توسط پنجره واحد صدور مجوزها.

۱۶. مبارزه جدی و خستگی‌ناپذیر دولت، قوه قضائیه و دیگر دستگاه‌های مرتبط با هرگونه فساد و رانت‌خواری،

انحصار و زدن و دزدی‌خواری که یکی از مغل‌های جدی آفت‌گفته در تحقق جریانات سالم اقتصادی و مالی برای رسیدن به اقتصاد مقاومتی است.

۱۷. درنهایت استقرار «اقتصاد مقاومتی در سایه امنیت ملی و وحدت ملی» با توجه به شعار اسسال

رهبر آگاه‌و بصیر انقلاب اسلامی ایران.

اقتصاد مقاومتی و معیشت مردم در کلام رهبر شهید

گزارش

امین دلیری

کاشناس و تحلیلگر اقتصادی

اقتصاد مقاومتی برای اولین بار در شهریور سال ۸۹ در دیداری که جمعی از کارآفرینان با رهبر شهیدمان داشتند، در برابر فشارهای اقتصادی دشمنان و آمادگی کشور برای «جهش» توسط معظم له عنوان گردید. برای اولین بار اقتصاد مقاومتی در ادبیات اقتصادی ایران متداول شد. متعاقباً سال ۹۰ را «جهاد اقتصادی» و سال ۹۱ را «تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی» نام‌گذاری کردند. دوبر نیز شعارهای سال‌های ۹۵ و ۹۶ به ترتیب «اقتصاد مقاومتی اقدام و عمل» و «اقتصادی مقاومتی تولید- اشتغال» نام نهادند. در راستای این سیاست‌ها، بیش از ۱۵ سال رهبر شهیدمان با توجه به اهمیت مسائل اقتصادی و معیشتی مردم، شعارهای سال را با مفاهیم اقتصادی، «نظیر حمایت از کالای ایرانی»، «رونق تولید»، «جهش تولید، تولید، پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها»، «تولید دانش بنیان، اشتغال آفرین، مهار تورم، رشد تولید با مشارکت مردم و بالاخره آخرین شعار اقتصادی در سال ۱۴۰۴ را «سرمایه‌گذاری برای تولید» نام‌گذاری کردند.

گسترش و رشد فناوری‌های نوین، دانش نانو، بیوتکنولوژی، سلول‌های بنیادی به‌ویژه پیش‌سرفت و گسترش شرکت‌های دانش بنیان هواره مورد تأکید مستمر رهبری شهید در زمینه اقتصادی بوده است. ایشان همیشه تأکید داشتند پاشنه آشیل کشور اقتصاد است. لذا در هر فرصتی سرمایه‌های خود نسبت به بازسازی و اصلاح ساختار اقتصادی کشور البته با به‌کارگیری ظرفیت‌های داخلی و به سبک ایرانی- اسلامی فروگذار نکردند. طرح اقتصاد مقاومتی که چندین سال جز شعارهای اقتصادی سال گردید، تاب‌آوری اقتصاد کشور را در برابر تهدیدات و تهاجم دشمنان خارجی با استفاده از ظرفیت‌ها و داشته‌های داخلی از اصلی‌ترین وسیله برای تاب‌آوری اقتصادی در برابر دشمنان معرفی کردند.

اقتصاد مقاومتی چیست و چگونه شکل می‌گیرد؟

همان‌طور که اشاره شد اقتصاد مقاومتی برای اولین بار توسط رهبر شهیدمان، در دیداری با کارآفرینان کشور در شهریور سال ۸۹ با ایشان داشتند، در برابر تاب‌آوری اقتصاد کشور در مقابل تهدیدات و تهاجم خارجی طرح کردند. تولید و مشارکت مردم را به اصلی‌ترین عامل در ساخت اقتصاد مقاومتی قرار دادند. اقتصاد مقاومتی در واقع برای خنثی کردن توطئه‌های دشمنان با اهرم تحریم‌ها، جنگ، شوک‌های خارجی به کشور وارد می‌شود، بکار گرفته می‌شود و کشور را از تکانه‌های خارجی دشمنان هواره درصدد ضربه به انقلاب اسلامی از ناحیه ضعف‌ها و نقصان‌ها اقتصادی ناشی از پیروی از سیاست تند تعدیل اقتصادی که منجر به تورم، کاهش ارزش پول ملی و کاهش قدرت خرید اکثریت مردم با درآمدهای پایین وثابت می‌شود بکار گرفته و بر حذر می‌داشتند.

البته کشور ایران با موقعیت استثنایی و ژئوپلیتیک خود و با تنوع تولیدات کشاورزی و دامی در محیط جغرافیایی ۴ فصل آب و هوایی و تعدد و تنوع تولیدات صنعتی پراکنده در سراسر کشور، وفور منابع طبیعی خدادادی نظیر نفت، گاز، مس، مواد معدنی گانی و صنعتی متنوع، کشور ایران را در موقعیت برتر ۱۰ کشور دنیا قرار داده و به‌طور بالقوه در مسیر پیشرفت قرار داده است. علاوه بر آن، پیشرفت کشور در فناوری‌های نوین پیشرفته، به‌ویژه در دانش نانو، بیوتکنولوژی، سلول‌های بنیادی، تولید علم، دانش پزشکی و چشم‌پزشکی، نوآوری‌ها و اختراعات با وجود شرکت‌های دانش بنیان و در مسیر پیشرفت تولید، دانش هسته‌ای و توسعه صنایع نظامی، ایران را در ردیف کشورهای مطرح دنیا قرار داده است. مشکلات بیشتر در سیاست‌گذاری‌های اقتصادی است، مسئولان ارشد اقتصادی را مشغول امور روزمره اقتصادی کرده که آن هم ناشی از سیاست‌های اقتصادی، ارزی، پولی و مالی دولت‌ها سرچشمه می‌گیرد، صرف‌ربا عبور از چالش اقتصادی خودساخته دولت‌ها ناشی می‌شود که با حل یک مشکل مقطعی به چند مشکل اقتصادی دیگری می‌رسند؛ چون معضل بالا بودن حجم نقدینگی بدون توجه به رشد تولید، وجود تورم بالای ۴۰ درصدی در سال‌های متمادی گذشته، کاهش مستمر ارزش پول ملی با افزایش قیمت ارز، کاهش مستمر قدرت خرید اقشار با درآمدهای پایین، کاهش نرخ سرمایه‌گذاری، کاهش رشد اقتصادی، عدم استفاده از ظرفیت‌های تولیدی و دیگر معضلات روزمره اقتصاد، دولتمردان را مشغول کرده‌وا از ظرفیت‌های اقتصادی جوشیده از توانایی‌ها و داشته‌های داخلی دور کرده است. اقتصاد مقاومتی از جمله مغفول‌های سال‌های گذشته است که به صورت جدی مورد توجه دولتمردان قرار نگرفته است. در صورت تحقق آن، مشکلات اقتصادی فعلی کشور را کاهش و درآمد سرانه و عدالت اقتصادی را موزون و گسترده می‌کرد.

در یک نگاه به اندیشه‌های رهبر شهید انقلاب اسلامی راجع به اقتصاد مقاومتی، می‌تواند بهترین رهنمود را در بازسازی و سازوکار اقتصاد مقاومتی به دست آورد. ایشان در سال ۸۹ در تبیین اقتصاد در جمع کارآفرینان بیان نمودند «کشور ایران ۳۰ سال در تحریم است. ما همه موفقیت‌ها را در تحریم کسب کردیم. بر همه مسئولان و دلسوزان کشور است که خود را موظف بدانند به ایجاد کار، به تولید، به کارآفرینی، به پرورنی کردن روزافزون این کارگاه عظیم، که کشور ایران حقیقتاً امروز یک کارگاه عظیمی است. همه خوشان را موظف بدانند.»

در نوروز سال ۱۳۹۵ رهبر معظم شهید در جمع زائران حضرت علی بن موسی الرضا (ع) در یک سخنرانی مبسوط از وضعیت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور به‌ویژه تحلیلی از رابطه با آمریکا بعد از امضا برجام در تیر ۱۳۹۴ به‌طور مشروح به مختصات اقتصاد مقاومتی پرداختند. این سخنرانی با تأکید به اهمیت مسائل فرهنگی در کشور، ولی با اشاره به مسئله اقتصادی که هنوز از اولویت‌های اول مسائل کشور است، تریخ دادند شعار سال را «اقتصاد مقاومتی در عمل و اقدام» اعلام نمایند؛ سپس به چهارچوب اصلی استقرار اقتصاد مقاومتی که رهبر شهید واضح‌کننده ابعاد اقتصاد مقاومتی پرداخت کردند. با توجه به اهمیت نکات آن، در این یادداشت سعی خواهد شد به اهم آن‌ها که به‌طور مستقیم و غیرمستقیم به اقتصاد مقاومتی دلالت دارد اشاره شود به عنوان چهارچوب اصلی استقرار اقتصاد مقاومتی که رهبر شهید واضح‌کننده این مفهوم اقتصادی بودند به تشریح ابعاد آن خواهیم پرداخت. معظم له در بیانات نوروز ۱۳۹۵ در حرم رضوی در رابطه به اقتصاد مقاومتی به ۱۰ نکته کلیدی اشاره کردند که به علت اهمیت این نکات که خود رهبری به عنوان طراح اولیه اقتصاد مقاومتی به تبیین ابعاد پرداختند، به عنوان اصلی‌ترین هدف از پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی به این نکات اشاره خواهد شد. ایشان در این خصوص با این مقدمه «در زمینه اقتصاد مقاومتی کارهایی انجام شده است؛ مثلاً تشکیل ستاد فرماندهی اقتصادی به ریاست معاون اول رئیس‌جمهور و گفته شده تراز بازگانی مثبت شده، ولی کافی نیست، باید کارهای بیشتری برای تحقق اقتصاد مقاومتی انجام شود.»

اهم خلاصه نکات اشاره شده توسط رهبری شهید در خصوص مسائل اقتصادی کشور و تبیین اقتصاد مقاومتی به شرح زیر است:
۱. باید فعالیت‌ها و زنجیره‌های اقتصادی مزیت‌دار کشور را مسئولان دولتی شناسایی کنند. با اولویت دادن به برخی از فعالیت‌های اقتصادی کشور، نظیر صنایع مادر که با بهای‌های اقتصادی و تولیدی گشوده شود، دولت باید نقشه راه مشخص و تکلیف همه را مشخص کند.
۲. زنده کردن تولید داخلی، با توجه به معطل ماندن ۶۰ درصد ظرفیت و امکانات تولید باید با کمک اقتصاددانان و صاحب‌نظران نسبت به احیای آنها کار شود.
۳. موضوع تجارت خارجی، نباید واردات قدرت داخلی و تولید را تضعیف کند.

۴. پول‌هایی که باید بر اساس برجام وارد ایران شود، به‌هدر نرود، باید در درجه اول صرف تولید داخلی شود. مدیریت منابع مالی از بانک‌ها و منابع (مالی) خارجی که وارد کشور می‌شود، مسئله‌ای است باید مورد توجه قرار گیرد.
۵. مسئله دیگر از بحث‌های اقتصادی وجود دارد، مهم است. مثل نفت، گاز، بخش تولید موتور برای خودرو، هواپیما و کشتی، این بخش‌های مهم باید دانش بنیان شود. وقتی ما در صنایع موشکی، بُرد بلند نقطه‌زنی می‌کند، موفق بودیم، آن مغزی می‌تواند در بخش‌های دیگر نیز فعال عمل کند. برخی از تولیدات شرکت‌های دانش بنیان با کالاهای مشابه خارجی از نظر قیمت و کیفیت برترند و رقابت می‌کنند.

۶. مسئله ششم، در بخشی از صنایع سرمایه‌گذاری کردیم (در گذشته) مانند نیروگاه‌سازی یا در زمینه پتروشیمی، امروز کشور به نیروگاه نیاز دارد. نباید از خارج برای آنها هزینه شود.

۷. در همه معاملات خارجی که انجام می‌شود، شرط انتقال تکنولوژی گنجانیده شود.

۸. مسئله هشتم، مبارزه جدی با فساد است که وجود آن ضررش به مردم می‌رسد. مبارزه جدی با زو و دزد، ویژه خواری و برخورد با بخش‌های مهم باید دانش بنیان شود. وقتی ما در صنایع موشکی، مبارزه با فساد و قاچاق نباید سهل‌انگاری شود.
۹. مسئله نهم، بهره‌وری انرژی را بالا ببریم. اگر بهره‌وری انرژی را بالا ببریم، بر اثر صرفه جویی و بهره‌وری ۱۰۰ میلیارد دلار صرفه جویی انرژی خواهد شد.

۱۰. مسئله دهم، به صنایع کوچک و متوسط باید نگاه ویژه کنند. طبق گزارش، در حال حاضر ۶۰ درصد این صنایع دچار بیکاری و تعطیلی هستند. آنچه که در ج اشتغال و تحرک ایجاد می‌کند، صنایع کوچک و متوسط است.

ایشان در بیانی بسیار مهم افزودند: «در مقابل القای آمریکا و حامیان

آآن، دوازه بیشتر وجود ندارد؛ یا باید تحت سطره آمریکا باشد

تا مشکلات کشور حل شود، یا تحریم‌ها آمریکا را بی‌پایزم.»

معظم له در مقابل این القا، به دوازه دیگر را اشاره کردند که وجود

دارد «با باید مشکلات تحریم را تحمل کنیم یا ایستادگی کنیم و آن هم به وسیله اقتصاد مقاومتی در عمل و اقدام.»

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد طبق تأکیدات رهبر شهیدمان اقتصاد مقاومتی اهرمی برای تاب‌آوری اقتصاد داخلی در برابر تهدیدات خارجی از قبیل تحریم‌ها، شوک‌ها و تکانه‌های خارجی و جنگ

است. ایشان با دوراندیشی، اقتصاد مقاومتی را مبتنی بر مشارکت مردمی می‌دانستند و نقش دولت را به عنوان ناظر، تسهیل‌گر و تنظیم سیاست‌های حمایتی در جهت ایجاد انگیزه‌های مشارکت مردم در پیاده‌سازی اقتصاد مقاومتی می‌دانستند.

اماشکلات تحقق اقتصاد مقاومتی چیست؟

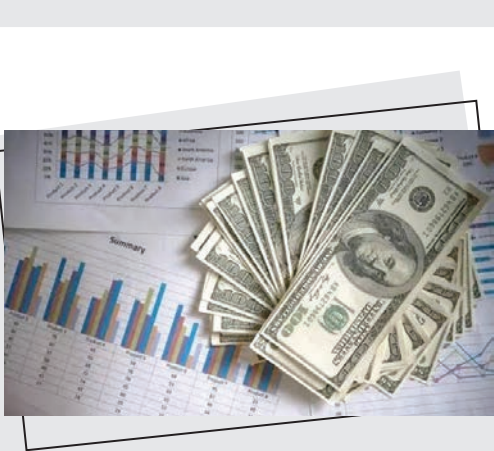
اقتصاد کشور به رغم داشتن ۷ برنامه ۵ساله پیشرفت، به علت مشکلات متعدد، گاهی مشکلات خودساخته اقتصادی که ناشی از سیاست‌های تعدلی تند برگرفته از نسخه‌های تعدلی اقتصادی منسوخ شده صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی که در دو دهه گذشته تاخته‌اند، کشور را با معضلات رشد و افزایش نقدینگی، رشد پایه پولی و نرخ تورمی بالا و رکودی مواجه کرده است. اشتغال دولت‌مردان با رفع مشکلات اقتصادی ایجاد شده به نحوی فرصت‌های سازندگی را کاهش داده، قادر به اجرای مستمر دنبال کردن اهداف برنامه‌های پیشرفت ۵ساله نیستند، بلکه وقت دولت‌ها به چانه‌زنی قیمت‌ها در بخش خودرو، ارز، مسکن، سکه و تأمین ارزاق مردم که انحصاراً واردات و توزیع آن در دست محدودی از افراد بوده و هست، صرف می‌شود. لذا در عمل و اجرا کشور فاقد یک برنامه راهبردی دارای الگوی مشخص دائم در جهت اجرای سیاست‌های اقتصادی، مالی، پولی و ارزی دائمی بوده است. بیشتر اقدامات دولت‌ها به چانه‌زنی قیمت‌ها در بخش خودرو، ارز، مواردی بر اثر الزامات زمان و شرایط کشور متکی بر اقتضائات و تغییرات سیاست‌ها تحت تأثیر نظرات و بینش‌های شخصی دولتمردان ارشد اقتصادی و رئیس دولت‌ها وقت قرار می‌گیرد. بنابراین اقتصاد کشور طی دو دهه گذشته دچار تغییرات ماهیتی شده و معمولاً از مکتب خاصی در یک دوره طولانی تبعیت نکرده است. باید اذعان نمود این پلاتیکلفی می‌تواند بدترین حالت برای الگوسازی یک اقتصاد پویا و سالم که تمام متغیرهای کلان اقتصادی از یک سیاست اقتصادی مشخص تبعیت کند، دیده نمی‌شود. برای این پلاتیکلفی در پیروی از راهبردهای برنامه‌ای باید یک عزم ملی برای همسان‌سازی سیاست‌های اقتصادی معتدل و منطبق با واقعیات که کشور ایران را از سیاست‌های تند تعدلی حفظ کرده و با توجه به تهدیدات خارجی با اعمال تحریم‌ها، جنگ و شوک‌های اقتصادی خارجی که هرچند گاه کشور را از مسیر شرایط عادی اداره کشور خارج می‌نماید، با اهرم اقتصاد مقاومتی با تکیه به داشته‌ها، ظرفیت‌ها و دانش بومی، خود را واکسینه و مصون نگه دارد.

همان‌طور که در بررسی‌ها مطالعات انجام گرفته از منابع معتبر داخلی و خارجی مشهود است بنیه و ظرفیت‌های اقتصادی کشور به رغم کاستی ناشی از تحریم‌ها، جنگ و شوک‌های بیرونی به اقتصاد کشور، با توجه به موقعیت استثنایی و تنوع آب و هوایی، وجود متخصصان جوان دانشگاهی از طرفی و از سوی دیگر تنوع تولیدات کشاورزی و صنعتی به برکت

منابع طبیعی خدادادی قابل دسترس و رشد شرکت‌های دانش بنیان و وجود شوکرها و نوآوری صنعتی در مراکز استان‌ها و شهرهای کشور، به اعتراف بسیاری از صاحب‌نظران بین‌المللی ایران را در مقابل تهدیدات دشمن تا مدت‌ها می‌تواند حفظ کرده و امور جاری کشور را در شرایط عادی نگه دارد.

همان‌طور که اشاره شد، کشور ایران با پیشرفت شگفت‌انگیز در تکنولوژی‌های نوین، دانش نانو و بیوتکنولوژی، فناوری اطلاعات، تولید علم و وجود شرکت‌های دانش بنیان و رشد آن به‌ویژه در یک دهه گذشته، دانش پزشکی و دانش در تولید سلول‌های بنیادی، احاطه به دانش هسته‌ای و دانش نظامی، ایران را در موقعیت ممتاز در منطقه و حتی در جهان قرار داده است. از طرف دیگر وجود منابع طبیعی خدادادی نظیر خاک‌ز نفت، گاز و مس و وجود دیگر مواد معدنی استراتژیک کمیاب که از ابزارهای توسعه‌ای و رشد سریع کشورها محسوب می‌گردد به وفور در ایران یافت می‌شود. این مواهب

اخبار۳

چرا دلار هنوز به کمک بازار سهام نیامده است؟

این روزها بازار سرمایه میان دو سیگنال متضاد شامل ریسک‌های سیاسی و افزایش نرخ ارز مردد است و برای فعالان این بازار این پرسش مطرح شده که چرا دلارِ گران هنوز به کمک بازار سهام نیامده است؟

افت‌های متوالی بورس در روزهای اخیر، بیش از هر چیز بازناب افزایش نااطمنمانی در فضای سیاسی است. در شرایطی که شاخص کل طی چند روز گذشته بخش قابل توجهی از ارتفاع خود را از دست داده و خروج سرمایه حقیقی همچنان ادامه دارد، این پرسش مطرح است که چرا جهش نرخ ارز، برخلاف انتظار، نتوانسته از بازار سهام حمایت کند؟

بر این اساس باید گفت در ادبیات مالی، قیمت سهام در بلندمدت بیش از هر عامل دیگری از متغیرهای بنیادی مانند سودآوری شرکت‌ها، نرخ ارز، نرخ بهره و چشم‌انداز اقتصاد تأثیری می‌پذیرد اما در دوره‌های بحران، یک متغیر می‌تواند همه این عوامل را به حاشیه براند؛ «ریسک سیستماتیک». این همان اتفاقی است که این روزها در بورس تهران مشاهده می‌شود. این در شرایطی است که افزایش تنش‌های سیاسی، سرمایه‌گذاران را به سمت مدیریت ریسک سوق داده است. در چنین فضایی، بسیاری از فعالان بازار سهام ترجیح می‌دهند نقدشوندگی را بر بازدهی احتمالی ترجیح دهند و تا روشن‌تر شدن شرایط، از پذیرش ریسک جدید خودداری کنند. ضمن این که استمرار خروج پول حقیقی و افزایش سفارش‌های فروش، بیش از آنکه نشانه ضعف بنیادین شرکت‌های بورسی باشد، بیانگر غلبه احتیاط بر رفتار سرمایه‌گذاران است.

این در حالی است که از منظر اقتصادی، بسیاری از متغیرها به سود بازار سهام تغییر کرده‌اند. ثبت رکوردهای جدید نرخ ارز، در حالت عادی باید خبر مثبتی برای بخش بزرگی از شرکت‌های بورسی باشد؛ چراکه صنایع صادرات‌محور مانند پتروشیمی‌ها، فلزات اساسی، معدنی‌ها و پالایشی‌ها با افزایش نرخ ارز، درآمد ریالی بیشتری شناسایی می‌کنند. علاوه بر این، رشد قیمت ارز، ارزش جایگزینی دارایی‌های شرکت‌ها را افزایش می‌دهد و در بسیاری از موارد، نسبت قیمت به درآمد (P/E) بازار سرمایه را نیز جذاب‌تر می‌کند. تجربه بورس تهران در سال‌های گذشته نیز نشان می‌دهد هرگاه ریسک‌های سیاسی کاهش یافته، بازار سهام با فاصله زمانی کوتاهی به متغیرهای بنیادی بازگشته است. نمونه‌های معتثلی پس از فروکش کردن تنش‌های داخلی و خارجی یا رفع ابهام‌های سیاسی نشان داده‌اند که سرمایه‌گذاران پس از عبور از فضای هیجانی، با دیگر سودآوری شرکت‌ها، نرخ ارز و گزارش‌های مالی را مبنای تصمیم‌گیری قرار می‌دهند. البته این الگو، تنها به ایران و بازار سرمایه‌اش محدود نیست و در بازارهای جهانی نیز در دوره‌هایی مانند بحران مالی ۲۰۰۸، همه‌گیری کرونا در سال ۲۰۲۰ یا آغاز جنگ روسیه و اوکراین، ابتدا ریسک‌های ژئوپلیتیک و اقتصادی موجب افت بازارها شد اما با کاهش نااطمنمانی، سرمایه‌ها دوباره به سمت شرکت‌هایی حرکت کردند که از منظر سودآوری و ارزش‌گذاری در موقعیت مناسبی قرار داشتند. به همین دلیل، تحلیلگران هواره میان اثر کوتاه‌مدت ریسک‌های سیاسی و اثر بلندمدت متغیرهای بنیادی تفاوت قائل می‌شوند.

تغییر حالت بازار فیزیکی نفت از فراوانی به کمبود؛ نتیجه اختلال در تنگه هرمز

کاهش دوباره تردد از تنگه هرمز و حمله به نفتکش‌های اماراتی، وضعیت بازار فیزیکی نفت غرب آسیا را ظرف چند روز تغییر داده است. قیمت نفت دبی برای تحویل نزدیک، پس از سه هفته فراوانی، حدود یک دلار بالاتر از ماه‌های بعد قرار گرفت؛ تغییری که از نگرانی خریداران درباره کمبود محموله‌های قابل تحویل حکایت دارد. پالایشگاه‌های آسیایی اکنون به سرعت نفت روسیه، آفریقا و کشورهای آمریکا جنوبی و مرکزی رفته‌اند. در صورت تداوم اختلال برای ۱۵ تا ۲۰ روز، کمبود عرصه می‌تواند از ماه سپتامبر آشکارتر شود و فاصله قیمت در بازار فیزیکی نفت با شاخص‌های قیمت معتبر را بیش از پیش افزایش دهد.

به گزارش مسیر اقتصاد، بازار فیزیکی نفت غرب آسیا پس از چند هفته افزایش عرضه، دوباره با نشانه‌های کمبود روبه‌رو شده است. حمله به دو نفتکش اماراتی و کاهش شدید ورود کشتی‌ها به خلیج فارس، اطمینان پالایشگاه‌ها به تحویل محموله‌های خریداری‌شده را کاهش داده است.

درنتیجه، ساختار قیمت نفت دبی در ۱۴ ژوئیه تغییر کرد. قیمت تحویل نزدیک پس از سه هفته قرار گرفتن پایین‌تر از ماه‌های آینده، حدود یک دلار بالاتر رفت. این وضعیت که در بازار نفت «یک‌روایتش» نامیده می‌شود، نشان می‌دهد خریداران برای دسترسی فوری به نفت حاضرند مبلغ بیشتری بپردازند.

پایان فراوانی موقت در بازار فیزیکی نفت

توافق موقت ایران و آمریکا در هفته‌های گذشته امکان خروج بخشی از نفت متوقف‌شده در خلیج فارس را فراهم کرده و برای مدتی عرضه را افزایش داده بود. اما با زیرگیری حملات، تردد دوباره به شدت کاهش یافت. روز ۱۳ ژوئیه فقط پنج کشتی حامل نفت، مواد شیمیایی و محموله‌های خشک از هرمز عبور کردند و هیچ نفتکش با کشتی حامل گاز طبیعی وارد تنگه نشد. حمله به نفتکش‌های ناوگان شرکت ملی نفت ایووظلی نیز انتقال نفت از داخل خلیج فارس به محل تخلیه در آب‌های امارات و عمان را دشوار کرده است. حتی کشتی‌هایی که پیش‌تر اجازه شده‌اند، ورود به منطقه را با احتیاط بیشتری بررسی می‌کنند و نگرانی اصلی پالایشگاه‌ها دیگر فقط قیمت نفت نیست؛ بلکه اطمینان از رسیدن محموله در زمان تعیین شده است. شرکت ملی نفت ایووظلی برای فروش بیش از ۷۰ میلیون بشکه نفت در فاصله ژوئن تا اوت تعهد داده است. این شرکت احتمالاً برای انجام بخشی از تعهد‌های خود از ذخایر پندر فیچیره استفاده خواهد کرد، اما کند شدن رفت‌وآمد نفتکش‌های انتقال دهنده می‌تواند تحویل برخی محموله‌ها را به تأخیر بیندازد.

مسیر مهار ناترازی انرژی از مزرعه می‌گذرد؟

ناترازی انرژی به یکی از چالش‌های اصلی اقتصاد ایران تبدیل شده و مدیریت مصرف به مطالبه‌ای فراگیر بدل شده است. با این حال، آمارهای رسمی نشان می‌دهد بخش کشاورزی فقط حدود ۶ درصد از گاز مصرفی کشور را به خود اختصاص می‌دهد که در مقایسه با نقش این بخش در تأمین امنیت غذایی، اشتغال و صادرات، پرسش‌های جدی درباره نحوه اولویت‌بندی سیاست‌های مدیریت انرژی ایجاد می‌کند.

مسئله ناترازی انرژی در ایران دیگر محدود به خاموشی‌های تابستان یا افت فشار گاز در زمستان نیست. این مسئله اکنون به یکی از مهم‌ترین موانع رشد اقتصادی، توسعه صنعتی و حتی پایداری تولید در بخش‌های مختلف تبدیل شده است. از این رو سیاست‌گذاران در سال‌های اخیر تلاش کرده‌اند با اجرای برنامه‌های مدیریت مصرف، از شدت این ناترازی بکاهند اما تجربه نشان می‌دهد موفقیت این سیاست‌ها بیش از هر چیز به شناخت دقیق الگوی مصرف در هر بخش وابسته است.

در این میان، بخش کشاورزی معمولاً در کنار صنعت و سایر بخش‌های مولد، مشمول برنامه‌های مدیریت مصرف قرار می‌گیرد؛ در حالی که داده‌های رسمی تصویر متفاوتی از سهم واقعی این بخش در مصرف انرژی ارائه می‌دهد. بر اساس آمارهای منتشرشده، از حدود ۲۴۰ میلیارد مترمکعب گاز مصرفی سالانه کشور، فقط حدود ۶ میلیارد مترمکعب در بخش کشاورزی مصرف می‌شود. این آمار زمانی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند که بدانیم همین بخش، مسئول تأمین بخش عمده غذای مورد نیاز کشور، اشتغال میلیون‌ها نفر در مناطق روستایی و تولید محصولات صادرات‌محور است. به همین دلیل بسیاری از کارشناسان معتقدند ارزیابی مصرف انرژی در کشاورزی باید بر پایه ارزش افزوده و آثار اقتصادی آن انجام شود و صرفاً حجم مصرف در نظر گرفته نشود.

امنیت غذایی، حلقه‌ای که نباید از زنجیره انرژی جدا شود

در اقتصاد، مصرف انرژی زمانی معنا پیدا می‌کند که مشخص شود این انرژی چه میزان تولید و ارزش اقتصادی ایجاد می‌کند. انرژی مصرفی در بخش کشاورزی صرف تولید محصولاتی می‌شود که مستقیماً یا امنیت غذایی جامعه در ارتباط هستند؛ از محصولات باغی و گلخانه‌ای گرفته تا سردخانه‌ها، صنایع بسته‌بندی و زنجیره نگهداری مواد غذایی. در سال‌های اخیر، بحران هرژوئلیتیکی، اختلال در زنجیره‌های تأمین جهانی و نوسانات بازار انرژی بار دیگر نشان داده‌اند که امنیت غذایی و امنیت انرژی دو مفهوم جدا از هم نیستند. هرگونه اختلال در تأمین انرژی بخش کشاورزی، می‌تواند هزینه تولید را افزایش دهد، عرضه محصولات را کاهش دهد و در نهایت به رشد قیمت مواد غذایی منجر شود.

به همین دلیل، بسیاری از کشورها حتی در دوره‌های کمبود انرژی، تلاش کرده‌اند بخش کشاورزی را در اولویت تأمین سوخت و برق قرار دهند. تجربه اروپا در سال‌های اخیر نیز نشان داد که حمایت از تولیدکنندگان بخش غذا، بخشی از راهبرد مقابله با آثار ترمی مسئله انرژی بوده است.

از این منظر، کاهش مصرف انرژی در کشاورزی زمانی منطقی خواهد بود که از مسیر افزایش بهره‌وری و نوسازی فناوری انجام شود، نه از طریق محدودیت‌هایی که تولید را تحت تأثیر قرار دهد.

مسئله انرژی، شدت مصرف انرژی است نه سهم آن در کشاورزی

اگرچه مدیریت مصرف در همه بخش‌ها ضروری است اما بررسی ساختار مصرف انرژی در ایران نشان می‌دهد ریشه اصلی ناترازی را باید در عواملی فراتر از بخش کشاورزی جست‌وجو کرد. سهم عمده مصرف گاز کشور در بخش خانگی، نیروگاه‌ها و صنایع متمرکز است؛ بخش‌هایی که شدت مصرف انرژی در بسیاری از آن‌ها همچنان بالاتر از استانداردهای جهانی است. در مقابل، کشاورزی با وجود سهم محدود در مصرف گاز، وابستگی بالایی به تأمین پایدار انرژی دارد. گلخانه‌ها برای حفظ دمای مناسب، سردخانه‌ها برای جلوگیری از فساد محصولات، چاه‌های کشاورزی برای تأمین آب و ماشین‌آلات برای عملیات کاشت و برداشت، همگی به دسترسی مستمر به انرژی وابسته هستند. از همین رو هرگونه اختلال در تأمین سوخت یا برق این بخش، تنها به کاهش مصرف انرژی منجر نمی‌شود، بلکه زنجیره تولید و عرضه مواد غذایی را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ موضوعی که می‌تواند پیامدهایی به مراتب پرهزینه‌تر از میزان انرژی صرفه‌جویی‌شده داشته باشد. در کنار این مسئله، یکی از چالش‌های مهم بخش کشاورزی، فرسودگی تجهیزات و پایین بودن بهره‌وری انرژی است. بخش قابل توجهی از گلخانه‌ها، موتورخانه‌ها، سامانه‌های گرمایشی و ماشین‌آلات کشاورزی همچنان با فناوری‌های قدیمی فعالیت می‌کنند و همین موضوع موجب افزایش هزینه تولید و مصرف انرژی می‌شود.

فناوری‌های نو فرصتی برای کاهش مصرف بدون افت تولید

تجربه کشورهای پیش‌رو در کشاورزی نشان می‌دهد کاهش مصرف انرژی الزاماً به معنای کاهش تولید نیست. در بسیاری از این کشورها، توسعه فناوری‌های هوشمند، استفاده از سامانه‌های کنترل دما، بهود عایق‌بندی گلخانه‌ها، تجهیزات کم‌مصرف و مدیریت دیجیتال مصرف انرژی، توانسته است مصرف سوخت را به میزان قابل توجهی کاهش دهد، بدون آنکه تولید افت کند. در ایران نیز ظرفیت توسعه چنین فناوری‌هایی وجود دارد. گسترش نیروگاه‌های خورشیدی در مزارع، استفاده از برق خورشیدی برای چاه‌های کشاورزی، توسعه سامانه‌های آبیاری هوشمند و بهره‌گیری از انرژی‌های تجدیدپذیر می‌تواند بخشی از فشار وارد بر شبکه برق و گاز را کاهش دهد. با این حال، اجرای این طرح‌ها بدون ایجاد مشوق‌های اقتصادی، تسهیلات بانکی و سرمایه‌گذاری هدفمند امکان‌پذیر نیست. بسیاری از بهره‌برداران، به‌ویژه تولیدکنندگان کوچک، توان مالی لازم برای نوسازی تجهیزات را ندارند و همین مسئله موجب شده روند افزایش بهره‌وری با سرعت مطلوب پیش نرود.

در چنین شرایطی، سیاست‌های حمایتی می‌تواند اثر بخشی بیشتری نسبت به محدودیت‌های مقطعی در مصرف انرژی داشته باشد؛ زیرا هر واحد سرمایه‌گذاری در بهینه‌سازی مصرف، علاوه بر کاهش هزینه انرژی، به افزایش بهره‌وری، کاهش هزینه تولید و تقویت رقابت‌پذیری محصولات کشاورزی نیز منجر خواهد شد. حل ناترازی انرژی با اصلاح ساختار ممکن است اقتصاد ایران امروز هم‌زمان با دو چالش مهم روبه‌رواست؛ از یک سو ناترازی روافزون انرژی و از سوی دیگر ضرورت حفظ امنیت غذایی در شرایط تغییرات اقلیمی، محدودیت منابع آب و نوسانات بازارهای جهانی. در چنین وضعیتی، سیاست‌های مدیریت انرژی باید به گونه‌ای طراحی شوند که میان صرفه‌جویی و حفظ تولید تعادل برقرار شود. کاهش مصرف در بخشی که فقط حدود ۶ میلیارد مترمکعب از گاز کشور را مصرف می‌کند، اگر به کاهش تولید یا افزایش وابستگی به واردات مواد غذایی منجر شود، نمی‌تواند راهکاری پایدار برای حل بحران انرژی باشد. راهکار مؤثر، افزایش بهره‌وری، نوسازی فناوری، توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر، اصلاح تجهیزات فرسوده و هدایت سرمایه‌گذاری به سمت کاهش شدت مصرف انرژی است؛ مسیری که هم به کاهش فشار بر شبکه انرژی کمک می‌کند و هم ظرفیت تولید را حفظ خواهد کرد.

سه شنبه ۳۰ تیر ۱۴۰۵ ۶ صفر ۱۴۴۸ ۲۱ July ۲۰۲۶ سال دوم شماره ۵۱۱

چاپخانه: نگار نقش ■ تلفن: ۶۶۱۲۸۶۱۲ ■ روابط عمومی: ۹۹۱۸۴۴۱۵۲۹

کد پستی: ۱۵۸۶۱۳۴۱۳ ■ آدرس: تهران، خیابان میرزای شیرازی، کوچه ۱۵، پلاک ۴۴، طبقه ۲

مدیر مسئول: مهدی مهرپور

صنعت برق در تله ناترازی؛

صنایع چگونه باید از خاموشی عبور کنند؟

گزارش

حجت بین آبادی

پروفسور حوزه بودجه و مالی

صنعت برق ایران در سال ۱۴۰۵ در نقطه‌ای قرار گرفته که ناترازی مزمن، محدودیت سسرمایه‌گذاری، پیامدهای جنگ و افزایش هزینه‌های تأمین امنیت زیرساخت‌ها، چشم‌انداز تأمین پایدار برق را با ابهام روبه‌رو کرده است. در چنین شرایطی، آینده شبکه بیش از هر زمان دیگری به مدیریت مصرف، اصلاحات ساختاری و آمادگی صنایع برای مواجهه با سناریوهای مختلف وابسته خواهد بود.

صنعت برق ایران در آستانه سال ۱۴۰۵ با پیچیده‌ترین ترکیب از چالش‌های ساختاری، محدودیت‌های عملیاتی و تحولات ژئوپلیتیکی روبه‌رو است. آنچه پیش‌روی شبکه قرار دارد، نه یک بحران فزوپاشنده، بلکه وضعیتی است که می‌توان آن را «تعادل شکننده» نامید؛ تعادلی که به شدت به شرایط آب‌وهوایی، تأمین سوخت، نحوه مدیریت مصرف و مهم‌تر از همه، تصمیمات سیاستی وابسته است. درک این واقعیت، نخستین گام برای تدوین راهبردهایی است که بتواند صنایع، به‌ویژه صنایع کوچک و متوسط را در برابر ریسک‌های پیش‌رو تاب‌آور کند.

برای ترسیم تصویری روشن از وضعیت برق در سال ۱۴۰۵، باید روندهایی را در طی طی سال‌های اخیر شکل گرفته‌اند، به دقت واکاوی کرد. نخستین و مهم‌ترین روند، افزایش پایدار سهم مصرف خانگی در اوج بار شبکه است. رشد شهرنشینی، افزایش سطح دسترسی به تجهیزات سرمایشی و تغییر الگوی مصرف خانوار، باعث شده تا در ساعات گرم تابستان، تقاضای خانگی نقش تعیین‌کننده‌ای در فشار بر شبکه داشته باشد. این در حالی است که رشد مصرف صنعتی به دلیل رکود سرمایه‌گذاری و محدودیت‌های تولید، با گدیزی محسوسی مواجه شده و سهم خود را در ترکیب مصرف از دست داده است. در کنار این تغییر ترکیب تقاضا، روندهای سمت عرضه نیز حائز اهمیت است. اگرچه برنامه‌های توسعه ظرفیت نیروگاه‌های افزودن هزاران مگاوات ظرفیت اسمی پیش‌رفته اما آنچه در عمل اهمیت دارد، ظرفیت عملی قابل اتکا در ساعات اوج مصرف است.

وام ازدواج و فرزندآوری عامل ناترازی بانکی است؟

نوع از تسهیلات می‌توانند بر ناترازی تأثیر بگذارند، اشاره می‌شود: مطالبات غیرجاری؛ تمامی تسهیلات اعطایی بانک‌ها در دسته مطالبات قرار می‌گیرند و تا زمانی که بازپرداخت آنها به تعویق نیفتاده باشد، در طبقه مطالبات جاری شمرده می‌شوند؛ اما اگر بازپرداخت تسهیلاتی با تعویق مواجه شود، بانک آن را در طبقه غیرجاری قرار داده و مبلغی تحت عنوان ذخیره‌گیری از «دارایی» و «حقوق صاحبان سرمایه» کسر می‌کند و بدین ترتیب شکاف بین دارایی و بدهی شکل می‌گیرد.

عدم تطابق هزینه و درآمد؛ بانک در حین انجام عملیات بانکی با درآمد‌ها و هزینه‌های متعددی روبه‌رو است؛ اگر هزینه‌ها بیشتر از درآمد باشد بانک با زیان روبه‌رو می‌شود و این زیان منجر به کاهش سرمایه می‌شود. لذا برای ایجاد ناترازی وام ازدواج و فرزندآوری با باید سهم مطالبات غیرجاری بالایی داشته باشند و باید هزینه آن برای بانک بیش از درآمد باشد؛ اما بررسی‌ها نشان می‌دهد که هیچ یک از این خصوصیات در وام ازدواج و فرزندآوری وجود ندارد.

نه‌نکول، هزینه‌نگراف

بررسی رازنامه چند بانک منتخب نشان می‌دهد که بخش ناچیزی از تسهیلات ازدواج و فرزندآوری به مطالبات غیرجاری تبدیل شده‌اند و شاخص NPL (نسبت مطالبات غیرجاری به کل مطالبات) در این نوع از تسهیلات نسبت به سایر تسهیلات پایین‌تر است؛ برای

قابلیت پیش‌بینی ناپذیری شبکه است؛ چراکه هر تنش امنیتی می‌تواند بدون هشدار قبلی، بخشی از شبکه را از مدار خارج کند. در چنین فضایی، صنعت برق ناگزیر به حفظ ظرفیت موجود و مدیریت هزینه می‌رود که این وضعیت به نوبه خود، احتمال مدیریت اداری بار در دوره‌های اوج مصرف را افزایش می‌دهد.

سناریوهای محتمل و پیامدهای آن برای صنایع

براساس تعامل روندها و نیروهای پیشران یادشده، دو سناریوی اصلی برای تأمین برق در سال ۱۴۰۵ قابل‌تصور است. در سناریوی نخست که با عنوان «مدیریت ناترازی با فشار به صنایع» شناخته می‌شود، با وجود افزایش ظرفیت اسمی نیروگاه‌ها، محدودیت‌های عملیاتی و نوسانات تولید تجدیدپذیر باعث می‌شوند که در اوج مصرف تابستان، تقاضا از توان شبکه فراتر رود. از آن‌جا که سیاست‌گذار ملاحظات اجتماعی و امنیتی را در اولویت قرار می‌دهد، تأمین برق بخش خانگی در اولویت باقی می‌ماند و فشار تعدیل مصرف به صنایع منتقل می‌شود. در این سناریو، صنایع با کاهش ساعات تولید، افزایش هزینه تمام‌شده و اختلال در تحویل سفارشات مواجه می‌شوند.

در سناریوی دوم که «تعادل شکننده اما قابل مدیریت» نام دارد، اصلاحات ساختاری و مدیریت مصرف در سطح کلان تا حدی تحقق پیدا می‌کند، ظرفیت نیروگاهی افزایش یافته و شبکه با مدیریت هوشمند اوج بار و هماهنگی صنایع بزرگ، به تعادل نسبی می‌رسد. با این حال، این تعادل شکننده است و هر شوک ناگهانی مانند کاهش تولید نیروگاه‌ها، نوسانات شدید آب‌وهوایی یا کمبود سوخت، می‌تواند ناترازی را تشدید کند. در این

سناریو، فشار بر صنایع کوچک و متوسط همچنان باقی است اما قابلیت پیش‌بینی پذیری مصرف برق افزایش پیدا کرده و احتمال خاموشی‌های برنامه‌ریزی‌نشده کاهش می‌یابد.

شبیه‌سازی‌های انجام‌شده نشان می‌دهد که احتمال وقوع سناریوی نخست حدود ۴۳ درصد و سناریوی دوم حدود ۵۷ درصد برآورد می‌شود. این ارقام بیانگر آن است که ریسک ورود به وضعیت کمبود شدید برق برای صنایع، قابل چشم‌پوشی نیست و شبکه در آستانه‌ای قرار دارد که تغییرات نسبتاً کوچک در تقاضا یا ظرفیت عملی می‌تواند آن را وارد محدوده بحرانی کند. براساس بررسی‌های به عمل آمده، چهار راهبرد سیاستی ذیل برای عبور از تعادل شکننده صنعت برق کشور در سال ۱۴۰۵ پیشنهاد می‌شود.

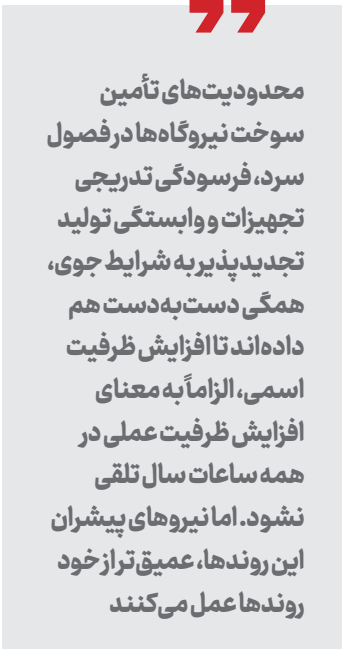
بازتعریف برق به عنوان یک ریسک راهبردی در سطح بنگاه‌ها و صنایع؛ مدیران باید برق را نه فقط یک ورودی عملیاتی، بلکه به عنوان یکی از مؤلفه‌های اصلی تداوم کسب‌وکار در نظر بگیرند و پیش‌بینی سناریوهای مختلف تأمین را در برنامه‌های توسعه و تولید خود لحاظ کنند. تدوین برنامه‌های جایگزین و اضطراری برای شرایط اوج مصرف، می‌تواند اثرات منفی محدودیت‌های شبکه را به میزان قابل توجهی کاهش دهد.

سرمایه‌گذاری هدفمند در بهره‌وری انرژی و بهینه‌سازی مصرف؛ صنایع می‌توانند با بازطراحی فرآیندهای تولید، ارتقای تجهیزات بهینه، استفاده از سیستم‌های مدیریت هوشمند بار و نصب تجهیزات پایش مصرف، شدت انرژی خود را کاهش دهند. این اقدامات علاوه بر کاهش هزینه‌های عملیاتی، توان تولید واحد‌ها را در شرایط ناپایداری شبکه افزایش می‌دهد. تجربه نشان داده که بسیاری از صنایع با اقدامات کم‌هزینه و بازدهی بالا، قادر به کاهش ۲۰ تا ۳۰ درصدی مصرف خود در ساعات اوج مصرف هستند.

تنوع بخشی به منابع تأمین برق و حرکت به سمت خودتامینی؛ صنایع بزرگ در سال‌های اخیر با احداث نیروگاه‌های اختصاصی، گام‌های مؤثری در این مسیر برداشته‌اند اما صنایع کوچک و متوسط که توان سرمایه‌گذاری در نیروگاه‌های بزرگ را ندارند، می‌توانند از گزینه‌های جایگزین نظیر نیروگاه‌های خورشیدی پشت‌بامی، مولدهای ترکیبی و قراردادهای خرید مستقیم برق از بورس انرژی بهره‌برند. توسعه نیروگاه‌های خورشیدی پراکنده در شهرک‌های صنعتی، ضمن کاهش وابستگی به شبکه سراسری، می‌تواند به افزایش آب‌وآب شبکه در سطح ملی نیز کمک کند.

تقویت هماهنگی و مشارکت جمعی از طریق تشکیل‌های صنعتی؛ اتاق‌های بازرگانی و انجمن‌های صنایع می‌توانند نقش کلیدی در تسهیل مذاکره با سیاست‌گذار، اولویت‌بندی صنایع حساس و نحوه تخصیص برق در شرایط محدودیت ایفا کنند. مشارکت جمعی به صنایع کوچک و متوسط کمک می‌کند تا در برابر تغییرات ناگهانی قیمت یا اعمال محدودیت مصرف، اقدامات

همسو و اثرگذار داشته باشند و از ظرفیت‌های مذاکراتی جمعی برای کاهش فشار بر خود استفاده کنند. در پایان باید اظهار داشت، صنعت برق ایران در سال ۱۴۰۵ در شرایطی قرار دارد که انفعال و واکنش‌گری، گران‌تریس و پرهزینه‌ترین گزینه مدیریتی خواهد بود. برق دیگر یک نهاده بدون ریسک نیست و مدیریت آن باید به بخشی از تصمیمات راهبردی و سیاستی صنایع تبدیل شود. به همین دلیل، توسعه بخشی به منابع تأمین و انعطاف‌پذیری عملیاتی برنامه‌ریزی انرژی، تنوع بخشی به منابع تأمین و عدم وابستگی به یک منبع انرژی، راهبردهای کلیدی برای مقابله با ریسک‌های ناشی از تغییرات قیمت انرژی و نوسانات بازار انرژی خواهند بود. در شرایط پرحالش آینده نیز تضمین خواهند کرد.

محدودیت‌های تأمین

سوخت نیروگاه‌ها در فصول

سرد، فرسودگی تدریجی

تجهیزات و وابستگی تولید

تجدیدپذیر به شرایط جوی،

همگی دست به دست هم

داده‌اند تا افزایش ظرفیت

اسمی، الزاماً به معنای

افزایش ظرفیت عملی در

همه ساعات سال تلقی

نشود. اما نیروهای پیشران

این روندها، عمیق‌تر از خود

روندها عمل می‌کنند

پشت پرده توقف فروش کالا برگی در برخی فروشگاه‌ها

تعدادی از واحدهای صنفی، به‌ویژه برخی سوپرمارکت‌ها و فروشگاه‌های محلی، فروش کالبرگی را متوقف کرده‌اند. در حالی که اعتبار کالابرگ برای خانوارها فعال شده، تأخیر در تسویه مطالبات برخی فروشگاه‌های طرف قرارداد، موجب شده تعدادی از واحدهای صنفی، به‌ویژه برخی سوپرمارکت‌ها و فروشگاه‌های محلی، فروش کالابرگی را متوقف کنند. برخی گزارش‌ها حاکی است در مواردی، پول خریدهای انجام‌شده بیش از ۱۵ روز است که به حساب تعدادی از فروشگاه‌ها واریز نشده؛ این در حالی است که براساس دستورالعمل‌های اعلامی، زمان تسویه با فروشندگان حداکثر ۷۲ ساعت اعلام شده بود. در برخی روایت‌ها، علت این تأخیر، تأمین نشدن منابع عنوان شده و گفته می‌شود تا زمانی که وجه مورد نیاز به حساب مربوط واریز نشود، امکان تسویه با فروشگاه‌ها وجود ندارد. با این حال، پیگیری خبرنگار تسنیم از بانک مرکزی نشان می‌دهد این بانک، مسئولیت تأمین منابع کالابرگ را متوجه خود نمی‌داند. چراکه طبق قانون، بانک مرکزی مسئول تأمین بودجه طرح کالابرگ نیست و منابع این طرح باید از سوی دولت، از مسیر سازمان برنامه و بودجه و خزانه‌داری کل کشور، در حساب مربوط نزد بانک مرکزی تأمین شود. یکی از مسئولان بانک مرکزی در همین ارتباط به خبرنگار تسنیم گفت: «توجه ما به بانک مرکزی، شاکه مطالبات بانکی و انتقال منابعی است که قبلاً محل تأمین آن مشخص شده و موجودی آن در حساب خزانه قرار گرفته باشد. بنابراین، نسبت دادن تأخیر فعلی به بانک مرکزی، دقیق نیست. وی افزود: آنچه بانک مرکزی در این چارچوب انجام می‌دهد، واریزسهم دولت از محل درآمدهای نفتی پس از کسر سهم مربوط به از ۲۸ هزار و ۵۰۰ تنمائی داراوست؛ به این معنا که مابه‌التفاوت نرخ ۲۸ هزار و ۵۰۰ تنمائی با نرخ حواله که در حال حاضر حدود ۱۵۰ هزار تومان است، مبنای بخشی از تأمین ر مالی منابع قرار می‌گیرد. با این حال، به دلیل کاهش درآمدهای نفتی، این منابع در مقاطعی کفایت لازم برای پوشش کامل تعهدات را ندارد و در چنین شرایطی، تأمین کسری در عهد سازمان برنامه و بودجه است، نه بانک مرکزی. این مقام مسئول همچنین توضیح داد که منابع جهت نامانگست اجرای طرح نیاز حاصل می‌شود و بانک می‌تواند بجای پرداخت از صندوق توسعه ملی و باالان رهبر شهید انقلاب تأمین شده بود. به گفته وی، پرداخت در آن مقطع نیز برپایه یک منبع مشخص و مجوز ویژه انجام شده و به معنای پذیرش مسئولیت دائمی تأمین مالی طرح از سوی بانک مرکزی نبوده است. بر اساس این توضیحات، راه اصلی ماجرا را باید در مرحله تأمین و تخصیص منابع جست‌وجو کرد. به عبارت دیگر، تا زمانی که سازمان برنامه و بودجه اعتبار لازم را پیش‌بینی و تخصیص نهد و خزانه نیز موجودی لازم را در حساب مربوط تأمین نکند، امکان انتقال وجه و تسویه با فروشگاه‌ها فراهم نخواهد شد.